

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/4005 19

Dato
18.12.2020

Oppfølging av meldingen om Statens pensjonsfond 2020

Stortinget behandlet meldingen *Statens pensjonsfond 2020* den 4. desember 2020, jf. Meld. St. 32 (2019-2020) og Innst. 136 S (2020-2021).

Resultater

Finanskomiteen viser til at SPU i fjor oppnådde en avkastning på 19,9 pst. målt i fondets valutakurv, og at den gjennomsnittlige årlige avkastningen etter kostnader de siste 20 årene er 3,6 pst. Komiteen viser videre til at den årlige meravkastningen gjennom de siste 20 årene i gjennomsnitt har vært 0,2 prosentenheter. Departementet vurderer i meldingen dette resultatet som tilfredsstillende, noe komiteen er enig i.

Komiteen merker seg at beregninger indikerer at deler av meravkastningen kan tilskrives noe høyere markedsrisiko i porteføljen enn i referanseindeksen, og at risikotakingen er godt innenfor de fastsatte risikorammene. Komiteen understreker likevel: «viktigheten av at Norges Banks hovedstyre har et sterkt fokus på risikovurdering av fondets investeringer» og viser til at utviklingen i flere markeder er usikker på grunn av koronapandemien. Viktigheten av høy bevissthet om kostnadsutviklingen fremheves også.

Komiteen merker seg også at risikobaserte nedslag knyttet til miljø, samfunnsforhold og selskapsstyring samt de miljørelaterte mandatene, bidro positivt til avkastningen i 2019.

Investeringsstrategien

Finansdepartementet la i meldingen opp til å endre SPU's referanseindeks for aksjer, slik at andelen utviklede markeder i Europa justeres noe ned og andelen i USA og Canada justeres tilsvarende opp. Finanskomiteen tar dette til etterretning.

Departementet vil i eget brev til Norges Bank be om forslag til plan for innfasing av endringene i referanseindeksen for aksjer.

Departementet varslet i meldingen at det er behov for å arbeide videre med sammensetningen av delindeksen og rammeverket for investeringer i fremvoksende aksjemarkeder, og at det tas sikte på å komme tilbake til dette i fondsmeldingen våren 2021. Inntil det er tatt stilling til sammensetningen av delindeksen for fremvoksende markeder vil referanseindeksen for aksjer ikke inkludere nye markeder. Komiteen understreker viktigheten av dette.

Komiteen tar departementets vurdering av at dagens krav om intensjon om børsnotering ved investeringer i unoterte selskaper bør videreføres, samtidig som reguleringen av slike investeringer tydeliggjøres, til etterretning. Departementet vil i et eget brev komme tilbake med forslag til endringer i mandatet.

I meldingen redegjorde Finansdepartementet for Norges Banks arbeid med klimarisiko. Komiteen understreker viktigheten av dette arbeidet. Komiteen peker på at håndteringen av klimarisiko har et finansielt utgangspunkt og at vurdering av klimarisiko må være et sentralt element i forvaltningen av fondet fremover. Komiteen viser til at bidrag til forskning, utvikling av felles rammeverk for klimarapportering og bedre forståelse for selskapenes håndtering av klimarisiko er en viktig del av bankens arbeid på dette området. Komiteens flertall viser til at: «enkelte av verdens store institusjonelle investorer den siste tiden har satt seg mål om å på sikt oppnå en klimanøytral portefølje, [...] og imøteser at regjeringen på egnet tidspunkt gir en vurdering av om også SPU bør sette seg lignende mål». Ved neste gjennomgang av Norges Banks forvaltning ber komiteen departementet vurdere om dagens ramme for avvik fra referanseindeksen gir banken tilstrekkelig handlingsrom til å håndtere klimarisiko. Departementet vil vurdere hva som er en hensiktsmessig prosess for oppfølging av disse merknadene og vil komme nærmere tilbake til dette.

Komiteen viser til omtalen av miljømandatene og merker seg at hovedstyret har utarbeidet retningslinjer og risikorammer for investeringer i unotert infrastruktur for fornybar energi. Komiteen tar dette til orientering. Komiteens flertall vil understreke at: «det bak Stortingets beslutning om å åpne for unotert infrastruktur for fornybar energi ligger en forventning om at banken på sikt gjennomfører flere slike investeringer, gitt at den anser det som hensiktsmessig i tråd med de føringer som er gitt for avkastning og risiko.» Departementet er kjent med at Norges Bank er i gang med å vurdere

investeringsmuligheter innen unotert infrastruktur for fornybar energi, og viser til at slike investeringer er del av bankens aktive forvaltning.

Komiteen tar omtalene av rammeverk og referanseindeks for obligasjoner og endringer i mandatet for forvaltningen av SPU til orientering.

Ansvarlig forvaltning

Finanskomiteen viser til regjeringens og Stortingets arbeid for å oppnå FNs bærekraftsmål, og at en bærekraftig global økonomi er viktig for den langsiktige avkastningen og for fondet som en langsiktig og universell eier. Komiteen ber regjeringen: «gjøre rede for hvordan arbeidet med å implementere bærekraftsmålene i markeder der SPU er investert, kan påvirke fondets langsiktige avkastning og arbeidet med ansvarlig forvaltning.» Komiteen ber også om en vurdering av om forvaltningen av SPU er i tråd med: «ledende praksis og rammeverk for rapportering om bærekraft og ansvarlig forvaltning.» Komiteen peker på at valg av referanseindeks har betydning for fondets avkastning og arbeidet med ansvarlig forvaltning, og imøteser departementets vurdering av valg av referanseindeks i neste fondsmelding. Departementet vil vurdere hva som er en hensiktsmessig prosess for oppfølging av disse merknadene og kommer tilbake til dette.

Komiteen viser videre til viktigheten av et godt samarbeid mellom Etikkrådet og Norges Bank, ettersom Etikkrådet trenger kunnskap om fondsforvaltningen for å kunne løse sine oppgaver og fordi banken har god innsikt og kompetanse på mange problemstillinger som er relevante for Etikkrådets vurderinger. Komiteen peker også på at det ikke bør gå unødvendig lang tid fra Etikkrådet avgir sin tilråding til hovedstyret tar en beslutning om uttrekk. Komiteen imøteser at departementet i neste års melding gir en vurdering av om dagens behandlingstid er tilfredsstillende. Departementet ber på denne bakgrunn Norges Bank gjøre rede for sine prosesser og sitt arbeid med oppfølging av tilrådingen om observasjon og utelukkelse av selskaper fra fondet, fra tilrådingene mottas fra Etikkrådet og til ev. utelukkelse offentliggjøres. Vi ber om at bankens redegjørelse oversendes innen 1. februar 2021.

Det ble i meldingen pekt på at Etikktutvalgets utredning sammen med mottatte høringsinnspill vil gi departementet et godt og bredt grunnlag for å vurdere retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra SPU. Komiteen viser til at utvalget har foreslått flere endringer, og at organisasjonene som deltok i komiteens høring ga bred støtte til disse. Komiteen peker særskilt på at mange av organisasjonene under høringen viste til: «forhåndfiltrering som et virkemiddel i den etiske forvaltningen», og ber på denne bakgrunn om en vurdering av risikobasert forhåndsfiltrering som et virkemiddel når fondet går inn i markeder med avvikende normer og hvor informasjonsinnhenting om selskapenes atferd er krevende. Med henvisning til Etikktutvalgets vurdering av adferdskriteriene ber komiteen departementet vurdere en utvidelse og innskjerpelse hva gjelder skattetikk, arbeidstakerrettigheter og økonomisk kriminalitet. Departementet arbeider med oppfølgingen av Etikktutvalgets utredning og vil komme tilbake til saken i fondsmeldingen våren 2021.

Departementet har tidligere varslet at skatt og åpenhet vil bli et tema i fondsmeldingen våren 2021. Komiteen henviser til den offentlige debatten om skatteparadis og finansiell åpenhet, og har merket seg bankens nylige risikobaserte nedslag på bakgrunn av vurderinger av risiko for uansvarlig skattepraksis i de aktuelle selskapene. Departementet vil komme tilbake til det videre arbeidet med skatt og åpenhet i et eget brev.

Med hilsen

Espen Erlandsen e.f.
ekspedisjonssjef

Julie Michelet
rådgiver

Kopi: Norges Banks representantskap
Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer